

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

registrator@skogsstyrelsen.se

2023-02-23

Remiss Nulägesanalys av enskilda vägar med inriktning på skogsbrukets transporter

Yttrande över rapporten ”Nulägesanalys av enskilda vägar med inriktning på skogsbrukets transporter” (Dnr 2022/4821)

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens (KSLA) uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet. I akademiens uppdrag ingår att avge yttranden beträffande utredningsförslag.

Rapporten Nulägesanalys av enskilda vägar med inriktning på skogsbrukets transporter har remitterats av Skogsstyrelsen. KSLA har följande synpunkter på den remitterade rapporten.

Sammanfattning

Sveriges skogsbilvägar är av stor betydelse för samhället i stort och i synnerhet för skogsnäringen. De senaste 30 åren har allt mindre fokus riktats mot denna del av infrastrukturen. Denna rapport är därför mycket angelägen och ger med sin nulägesanalys en värdefull bild av tillståndet för det lågtrafikerade vägnätet i Sverige.

Rapporten täcker väl in de aspekter som kan anses viktiga och påtalar också där att mer underlag krävs för en heltäckande bild ska erhållas.

Områden av särskild vikt

Det enskilda vägnätet i Sverige är helt avgörande för en fungerande infrastruktur i hela landet. Skogsbilvägarna utgör en betydande del och den mest finmaskiga delen av detta nätverk. KSLA vill särskilt uppmärksamma nedanstående områden i såväl analys som inför kommande arbeten:

- Det finmaskiga vägnätets prestanda har en avgörande betydelse för skogsbrukets lönsamhet och för skogsindustrins möjlighet att få fram

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

erforderlig råvara till rimlig kostnad. En mycket stor andel av skogsbrukets transporter börjar vid en skogsbilväg.

- Rapporten saknar och efterfrågar en samhällsekonomisk analys av det lågtrafikerade vägnätets betydelse för samhället i sin helhet. KSLA instämmer och vill understryka vikten av att en sådan tas fram.
- Det svenska vägnätet belastas generellt av en betydande underhållsskuld. Skogsbilvägarna utgör härvidlag inget undantag. Det är exempelvis viktigt att etablera en kostnadseffektiv och säker praxis för inspektion och upprustning av broar på det enskilda vägnätet.
- Klimatförändringarna ställer större krav på vägstandard. Det gäller inte minst säsongsmässiga bärighetsvariationer, störtregn och avrinningsproblematik.
- Det finns en betydande oro hos markägare att möjligheten till nybyggnation och underhåll av skogsbilvägar kommer att begränsas av ytterligare lagstiftning. Det kan dels leda till uppgivenhet och minskat engagemang eller till förhastade åtgärder utan tillräcklig hänsyn.
- Om möjligheten till att användning av grus och annat bärmaterial från den egna fastigheten begränsas kommer det allvarligt att påverka nybyggnadstakten. De miljömässiga konsekvenserna skulle dessutom bli betydande på grund av ökat transportbehov.
- Nätet av skogsbilvägar har stor betydelse för det rörliga friluftslivet och för en mängd samhällsfunktioner. Med ökad tillgänglighet kan belastningen på naturkänsliga områden minskas genom att spridas ut i en större geografi. Ett väl fungerande vägnät underlättar exempelvis vid brandbekämpande insatser såväl för transport som för brandgator.
- Infrastrukturens påverkan på landskapet är en viktig aspekt att belysa på ett övergripande plan. Det gäller såväl positiva som negativa aspekter. I den praktiska tillämpningen kan konstateras att vandringshinder föreligger för fisk och andra vattenlevande djur i en utsträckning som inte är acceptabel.
- Lantmäteriet har mycket viktiga uppgifter för vägnätet och dess brukare. Den fastighetsrättsliga informationen är väl utvecklad och modern. Däremot är myndighetens roll vid förrättningar och kontakter med markägare och vägbyggare ytterst eftersatt. Kompetenser saknas, långa handläggningstider och höga debiteringar försvårar möjligheterna att utveckla vägnätet. Detta bidrar till sämre kvalitet och mindre samverkan mellan markägare.
- KSLA delar rapportförfattarnas bild av att det finns behov av kompetenshöjning hos såväl markägare som entreprenörer.

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

- Det råder en otydlighet kring vilken myndighet som har ansvar för information och kompetenshöjande åtgärder till berörda aktörer. Det ligger ett stort värde i att samhället prioriterar denna uppgift. Skogsstyrelsen bör ges detta uppdrag.

Stockholm, dag som ovan

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Jan Fryk
Akademiens preses

Peter Normark
Akademiens sekreterare och VD